

*Poticaj korištenja OIE i RKE u planinsko –
poljoprivrednim zajednicama u cilju održivog razvoja*

Mogućnosti financiranja projekata proizvodnje energije iz obnovljivih izvora

Marko Karan, EIHP

Gospić, 29.09.2009.

Mogući načini financiranja projekata OIE

1. Financiranje iz vlastitih sredstava
2. Financiranje kroz suvlasništvo
3. Projektno financiranje
4. **Financiranje od treće strane**
 - Financiranje iz komercijalnih izvora
 - **Financiranje iz namjenskih fondova**

Financiranje iz vlastitih sredstava

Projekt se financira kapitalnim sredstvima pravne osobe koja je “vlasnik” projekta, obveze projekta osigurane su imovinom “vlasnika” projekta

- Jednostavan i brz način financiranja
- Izostanak uvjetovanosti dinamike projekta
- Nema troška zaduživanja koji utječe [smanjuje] na stopu povrata projekta

Financiranje kroz suvlasništvo

Financiranje bazirano na partnerstvu koje uključuje suvlasništvo u projektu ili ekvivalent u strukturi pravne osobe koja je “vlasnik” projekta

- Osnivanje zasebnog trgovačkog društva:
 - d.o.o.
 - d.d.
- “*Joint - venture*”:
 - Ugovor dvije ili više strana o zajedničkoj investiciji
 - Definiran udio strana u investiciji, dobiti i rizicima
 - Definirani vlasnički i upravljački odnosi
 - projekt
 - zasebno pravno tijelo
 - Definirano “trajanje” ugovornih odnosa
 - Disperzija rizika

Projektno financiranje

Financiranje dugoročnih infrastrukturnih ili industrijskih projekata ili javnih usluga na temelju financijske strukture bez prava regresa (engl. "non-recourse") prema kojoj se projektni dug i vlasnički kapital korišteni za financiranje projekta otplaćuju iz novčanih tokova koje generira projekt

Prednosti projektnog financiranja:

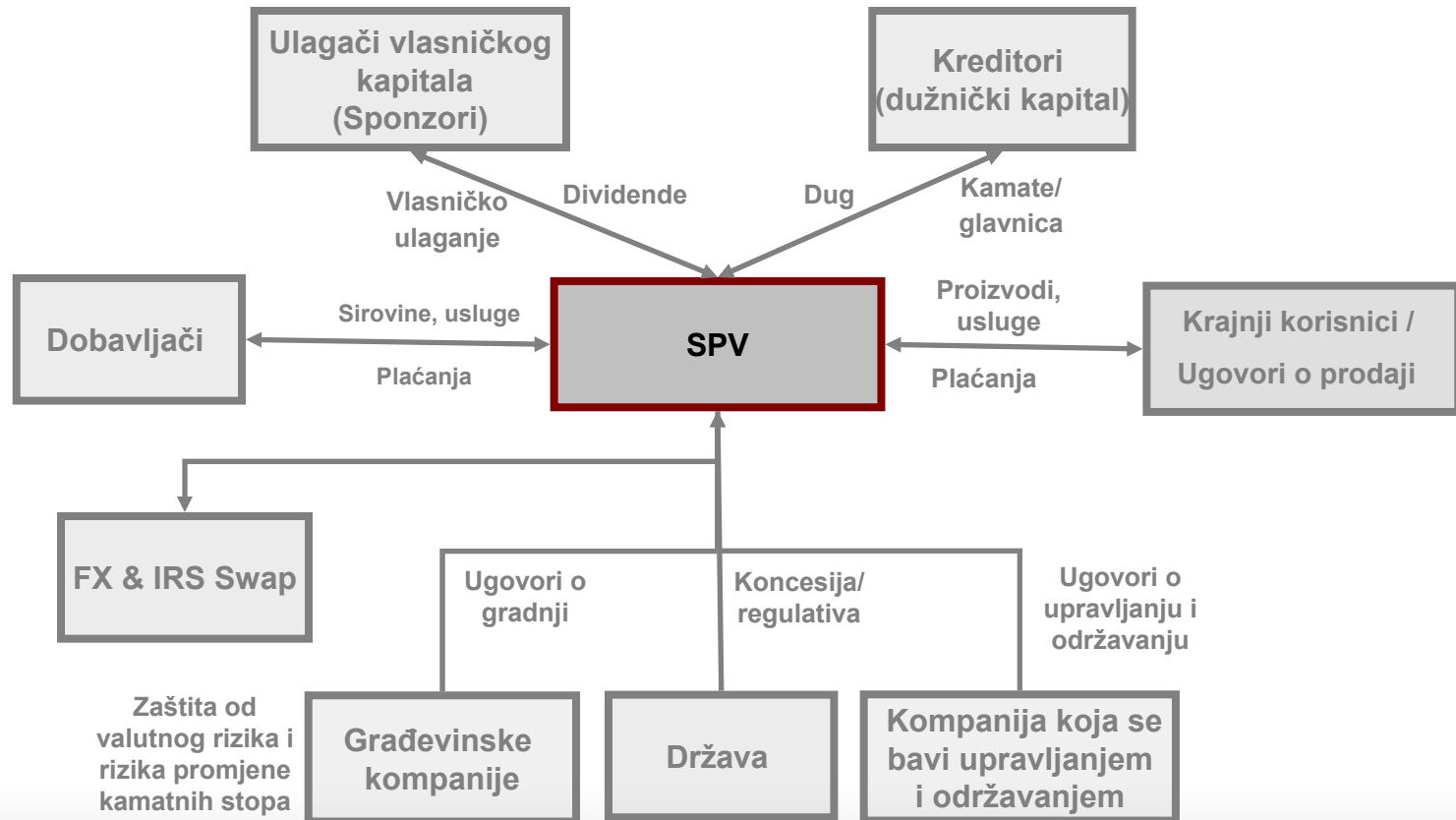
- *Financiranje projekata izbjegavanjem ograničenja državnog odnosno lokalnog proračuna ili poslovno- financijskih ugovora - vrlo pogodno u slučajevima kada se financiraju projekti koji bi se inače trebali financirati iz zaduženja lokalnog proračuna, a koje je ograničeno na godišnjoj razini u visini 20% vlastitih prihoda proteklog razdoblja*

Projektno financiranje [2]

Prednosti projektnog financiranja:

- *Podjela rizika – u slučaju velikih projekata sponzori nastoje podijeliti rizik s ostalim sponzorima (efikasna alokacija rizika) – rizik realizacije – izgradnje objekta, rizik zadovoljavanja standarda usluge, rizik organizacije poslovne funkcije (pružanje usluge – kadrovi, oprema i sl.), rizik promjene uvjeta financiranja, rizik kašnjenja s građevinskim radovima i dr.*
- *Izvanbilančno financiranje – knjigovodstveno praćenje projekta koje omogućuje brzo donošenje poslovnih odluka, neovisno o redovnom poslovanju sponzora*
- *Prenošenje “know-how-a” između sponzora projekta prilikom provođenja kompleksnog projekta*

Projektno financiranje [3]

Projektno financiranje [4]

SPV – projektna tvrtka (*Special Purpose Vehicle*)

- *Pravni subjekt koji se osniva isključivo radi provedbe projekta*
- *Ima zadatak uskladiti prihode iz projekta (prihode od krajnjih korisnika usluge, te eventualno druge ugovorne prihode – garancije, grantove i sl.) sa rashodima za održavanje objekta u funkciji i otplatom financijskih obveza.*
- *Pozitivna razlika između ostvarenih prihoda i rashoda isplaćuje se ulagateljima vlasničkog kapitala u obliku dividende*

Financiranje od treće strane

1. Financiranje iz komercijalnih izvora

- Domaće i inozemne poslovne banke
- Uvjeti ovise o kretanjima na međunarodnom tržištu kapitala
- Promjenjivi ostvareni uvjeti
- Zahtjevni uvjeti za odobrenje

2. Financiranje iz namjenskih fondova

- Domaći
- Inozemni

Financiranje iz namjenskih fondova

Financiranje iz domaćih izvora:

- Državni proračun
- Proračuni jedinica lokalne i regionalne samouprave [općine, gradovi, županije]
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost [FZOEU]

Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]

Kao jedina razvojno-izvozna banka u RH osim na domaćem tržištu značajan dio aktivnosti HBOR ostvaruje suradnjom s međunarodnim financijskim institucijama: KfW, EIB, EBRD, IBRD, CEB, Svjetska banka, UNDP i dr.

Osnovne aktivnosti:

1. Financiranje izvoza i osiguranje izvoza
2. Financiranje infrastrukturnih projekata
3. Financiranje razvoja gospodarskih djelatnosti
4. Financiranje razvoja turističke djelatnosti
5. Financiranje projekata zaštite okoliša
6. Poticanje malog i srednjeg poduzetništva

Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]

Program kreditiranja pripreme projekata OIE

Krajnji korisnici kredita

- Jedinice lokalne i regionalne samouprave
- Komunalna društva
- Trgovačka društva, obrtnici i ostale pravne osobe

Namjena programa

- istražni radovi na lokaciji
- studije o utjecaju na okoliš
- dokumentacija za ishođenje lokacijske dozvole
- glavnog projekta
- investicijske studije
- dokumentacija za ishođenje građevinske dozvole
- ostale dozvole, rješenja, suglasnosti i dokumentacija, sukladno propisima koji uređuju područje energetike

Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]

Visina kredita	Do 250 000 USD
Korištenje	2 godine
Poček	1 godina
Povrat	Jednokratno, 12 mjeseci nakon iskorištenja kredita
Kamatna stopa	4% godišnje
Udio	50% svakog računa
Osiguranje	Mjenice i zadužnice
Vrste projekta	Proizvodnja električne i/ili toplinske energije: Biomasa, male hidroelektrane, geotermalna energija, sunčeva energija

Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]

Naknada za obradu	0,8 %, jednokratno na iznos odobrenog kredita
Rok korištenja	Do 3 godine od datuma zaključenja
Dokumentacija	<ul style="list-style-type: none">- Predinvesticijska studija- Popis planirane projektne dokumentacije - dinamika i troškovi

Hrvatska banka za obnovu i razvitak [HBOR]

Ostala dokumentacija ovisno o pravnom statusu korisnika kredita:

Trgovačka društva/ Ustanove/ Zadruga

- Izvod iz sudskog registra,
- Osnivački akti društva (Društveni ugovor za d.o.o., Statut za d.d.),
- Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta prema NKD-u,
- Podaci o bonitetu (obrazac BON 1) i Podaci o solventnosti (obrazac BON 2/SOL 2) ne stariji od 30 dana,
- Bilanca (za srednje i velike poduzetnike) – obrazac B/POD-V i Račun dobiti i gubitka (za srednje i velike poduzetnike) - obrazac RDO/POD-V ili Godišnji financijski izvještaj za velike, srednje velike i male poduzetnike - obrazac GFI-POD (za protekle dvije godine),
- Kompletno revizorsko mišljenje (u skladu sa zakonskom obvezom),
- Izjava o stvarnom vlasništvu (sukladno Zakonu o sprečavanju pranja novca NN br. 69/97, 106/97, 67/01, 114/01, 117/03 i 142/03),
- Karton deponiranih potpisa za raspolaganje sredstvima žiro-računa,

Ukoliko su krajnji korisnici kredita Ustanove ili Zadruga iste dostavljaju financijska izvješća i pravnu dokumentaciju sukladno zakonskim propisima koji se odnose na Ustanove i Zadruga.

www.hbor.hr

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Prvi i jedini izvanproračunski namjenski fond za financiranje projekata, programa i mjera zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u Republici Hrvatskoj

Osnovna djelatnost - financiranje pripreme, provedbe i razvoja projekata:

- Zaštite okoliša
- Poboľšanja energetske učinkovitosti
- Korištenja obnovljivih izvora energije
- Održive gradnja
- Čistijeg transporta
- Provedbe energetske pregleda (audita) i demonstracijskih aktivnosti
- Obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa i projekata

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Korisnici sredstava Fonda:

- jedinice lokalne i regionalne samouprave (JRS, JLS)
- trgovačka društva, obrtnici i fizičke osobe
- nevladine udruge i neprofitne organizacije

Odabir korisnika sredstava Fonda:

- temeljem javnog natječaja - raspisuje se najmanje jednom
- godišnje, objavljuje u NN i tisku, na web-u
- neposrednim sudjelovanjem - odlukom nadležnog tijela Fonda

Udio Fonda u prihvatljivim troškovima ulaganja:

- do 40% - uobičajeno za sve pravne i fizičke osobe
- do 60% - JRS i JLS na otocima i planinsko-brdskim područjima ili prihod po glavi stanovnika manji od 65% prosjeka RH
- do 80% - JRS i JLS na područjima od posebne državne skrbi

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

1. **Zajam** – 0% kamatna stopa, rok 7godina (početak 2 godine, otplata 5godina), do 1,7 milijuna kuna
2. **Subvencija kamate** – umanjenje ugovorene kamatne stope za 2%, do 1,7 mil kuna (**bespovratno!**)
3. **Financijska pomoć** – u pravilu samo za JRS i JLS, najviše do 1,7 mil kuna (**bespovratno!**)
4. **Donacija** – izrada studija i/ili za neprofitne ustanove i organizacije, do 200 tis kuna (**bespovratno!**)

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

Natječajna dokumentacija

Prijava na natječaj Fonda

- Prijavni obrazac (prema vrsti projekta)
- Prijedlog projekta
- Poslovni plan sa zaokruženom financijskom konstrukcijom ulaganja
- Tehnička dokumentacija s pripadajućim dozvolama
- Troškovnici za provedbu projekta
- Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta prema NKD-u, odnosno izvod iz sudskog registra
- Dokaz o podmirenju poreznih obveza

Prije zaključenja ugovora s Fondom

- Dokaz o provedenom postupku javne nabave (u skladu sa zakonskom obvezom)
- Akt kojim se odobrava građenje sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji
- Ugovorni troškovnik opreme i radova s rekapitulacijom troškovnika
- Karton deponiranih potpisa za raspolaganje sredstvima na žiro-računu, popis svih poslovnih računa, BON 1 i BON 2/SOL 2, dokaz o kreditnim obvezama, bilance i druga financijska dokumentacija na zahtjev Fonda
- Podaci o instrumentima osiguranja (u slučaju dodjele zajma Fonda)
- Druga dokumentacija na zahtjev Fonda

Inozemni namjenski fondovi

EU fondovi za financiranje OIE:

1. Program za konkurentnost i inovacije [CIP]
2. Program “Inteligentna energija u Europi” [IEE]
3. Instrumenti predpristupne pomoći [IPA]

Program za konkurentnost i inovacije [CIP]

The Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP) - od 2007. do 2013. godine

Ciljevi:

- poboljšanje konkurentnosti europskih poduzetnika, posebice malih i srednjih poduzeća
- potpora **inovacijama**, uključujući eko-inovacije, osiguravanje lakšeg pristupa financijskim sredstvima i pružanje savjetodavne potpore u razvoju poduzetništva
- poticanje bolje i šire uporabe **informacijskih i komunikacijskih tehnologija** (ICT) i potpora razvoju informacijskog društva
- **Promicanje uporabe obnovljivih izvora energije (OIE) i poboljšanja učinkovitosti uporabe energije**

U skladu s ciljevima, struktura CIP-a ima tri operativna programa:

- Entrepreneurship and Innovation Programme (EIP) – poticanje poduzetništva i inovacija
 - Ulaganje u inovativne proizvode, procese i usluge radi smanjenja utjecaja na okoliš, sprječavanja zagađenja i učinkovitije upotrebe prirodnih resursa (eko- inovacije)
- Information Communication Technologies Policy Support Programme (ICT PSP)
- **Intelligent Energy Europe (IEE) – “Inteligentna energija u Europi”**

http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

“Inteligentna Energija u Europi” [IEE]

Opći cilj - razvoj aktivnosti za **uklanjanje netehnoloških barijera na području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije**

Specifični ciljevi:

- Poboľšanje učinkovitosti potrošnje energije i općenito prakse gospodarenja energijom
- Poticanje uporabe OIE i poticanje diversifikacije energetske izvora
- Promoviranje energetske učinkovitosti i uporabe novih izvora energije u prometu

Struktura:

- **SAVE** - povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije
- **ALTENER** - promocija novih, obnovljivih izvora energije za centraliziranu i decentraliziranu proizvodnju električne i toplinske energije i njihova integracija u lokalne energetske sustave
- **STEER** - podrška inicijativa vezanih s energetske aspektima transporta
- **Integrirane aktivnosti** – osnivanje lokalnih (regionalnih) energetske agencija, umrežavanje, edukacija

Budžet i dodjela sredstava:

- U prvoj fazi od 2003. do 2006. 200 milijuna eura; za **razdoblje 2007. do 2013. izdvojiti će se ukupno 730 milijuna eura**
- Natječajni se objavljuju jednom godišnje
- Financiranje uobičajeno pokriva **do 75% prihvatljivih troškova projekta, a tipična vrijednost projekta je od 0,5 m€ do 2,5 m€ uz maksimalno trajanje 3 godine**

“Inteligentna Energija u Europi” [IEE]

Pravo sudjelovanja u IEE programu imaju **privatne i javne organizacije** s projektima koji će doprinijeti ostvarivanju ciljeva europske energetske politike i politike borbe protiv klimatskih promjena

Tipični projekti koji se financiraju iz IEE programa uključuju **promocijske aktivnosti, obrazovanje, prijenos znanja i iskustava, izradu studija za pripremu zakonodavstva, razvoj sustava standardizacije, označavanja i certificiranja**

Što se **ne financira** iz IEE programa?

- Istraživanje, razvoj tehnologija, izgradnja fizičke infrastrukture
- Projekti bez snažne europske dimenzije (nacionalno ili lokalno izolirani projekti)
 - Projekt ne smije generirati izravan profit!

Za prijavu projekta potrebno je oformiti konzorcij kojega čine **najmanje tri pravne osobe** (međusobno neovisne), a svaka od njih mora biti iz druge države te je potrebno demonstrirati financijsku i institucionalnu sposobnost aplikanta

http://ec.europa.eu/energy/intelligent/index_en.html

EU fondovi predpristupne pomoći

Programi pomoći EU u razdoblju od 2000. - 2006.

1. **CARDS** (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization)
2. **PHARE** (Pologne et Hongrie - Aide á Restructuration Economique)
3. **ISPA** (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)
4. **SAPARD** (Special Pre-accession Assistance for Agriculture and Rural Development)

IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance) otvoren od 2007.

– Integrirani instrument koji će zamijeniti program CARDS te prepristupne programe Phare, ISPA i Sapard

IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance)

Cilj:

- Podrška državama kandidatkinjama (Hrvatska, Makedonija, Turska) i državama potencijalnim kandidatkinjama (Albanija, B&H, Crna Gora, Srbija) u:
- postupnom usklađivanju nacionalnih zakona s pravnom stečevinom EU
 - projektima kojima je cilj promicanje gospodarskog i socijalnog razvoja

Sastavnice:

- I. Pomoć u tranziciji i jačanju institucija (nastavak Phare)
- II. Regionalna i prekogranična suradnja
- III. Regionalni razvoj (nastavak ISPA i komponente ekonomske i socijalne kohezije programa Phare) - infrastrukturni projekti većih razmjera na području **zaštite okoliša i prometa**
- IV. Razvoj ljudskih resursa
- V. Ruralni razvoj (nastavak SAPARD)

Ukupno dodijeljena sredstva oko 750 milijuna € za razdoblje 2007- 2011.

IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance)

Komponenta II

- Prekogranična suradnja sa zemljama članicama i ne-članicama
- Svi programi prekogranične/transnacionalne suradnje za jedan od prioriteta imaju energetska učinkovitost/OIE
- Tipični projekti: promicanje centara izvrsnosti za razvoj OIE; širenje najbolje prakse/javne kampanje o štednji energije i OIE; priprema regionalnih i lokalnih programa/studija; promicanje pilot projekata i demonstracijskih aktivnosti;
- Korisnici (predlagatelji projekta): **županije, gradovi, općine, razvojne agencije, poduzetnički centri, udruge, sveučilišta, instituti, muzeji, parkovi prirode...**
- Predlagatelj mora imati najmanje jednog prekograničnog partnera

Više informacija na stranicama Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva:

<http://www.mrrsvg.hr/>

IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance)

Komponenta III

- Energetika nije prioritet u razdoblju 2007. – 2009.
- Prioriteti su zaštita vodnih resursa i gospodarenje otpadom
- U idućem programskom razdoblju planira se uključivanje projekta iz sektora energetike, pa tako i projekata OIE i energetske učinkovitosti

Komponenta V

- Infrastruktura: toplinski sustavi koji koriste organski otpad iz poljoprivrede i šumarstva (biomasa)
- Diversifikacija djelatnosti: pogoni za korištenje OIE na poljoprivrednim gospodarstvima
- Prioriteti definirani u IPARD planu 2007. – 2013.

<http://www.mps.hr/>

HVALA NA POZORNOSTI

